

Petr Akopov: Proč Lukašenka nemůže porazit Majdan

- CZ24 News | 18. srpna 2020

BĚLORUSKO: Petr Akopov zasvěceně vysvětluje, jak je to s postoji Bělorusů, proč Bělorusko nemůže být za žádnou cenu kořistí Západu a proč mu Rusko v každé těžké situaci pomůže

Pokus o uspořádání Majdanu v Bělorusku ztroskotat – i když nepokoje v Minsku a dalších městech budou nějakou dobu asi ještě pokračovat.

Ale je to opravdu Majdan? Jedná se přece o lidové povstání, o vzpouru těch, kteří se nesmířili se zfalšovanými výsledky voleb – Lukašenko ukradl lidem jejich hlasy, proto musí odejít.

Ne, i když zfalšoval volby, odejít by neměl – jinak se k moci dostanou prozápadní síly. Ne, v Bělorusku neexistují žádné významné prozápadní síly – ať Lukašenko odstoupí a lidé si vyberou nového prezidenta, který bude nadále udržovat přátelské vztahy s Ruskem.

Všechny tyto rozporné, ne-li schizofrenní, hlasy se ozývají v ruském veřejném prostoru i v jeho nejširších vlasteneckých kruzích – nemluvě už o tom, že v malé avšak aktivní prozápadní části ruské společnosti je boj proti Lukašenkovi především bojem proti Putinovi: v Rusku se tomuto boji nedaří, tak se alespoň pocvičíme v Bělorusku.

Jak tedy chápat aktuální dění v tomto státě sousedícím s Ruskou federací?

Bělorusko patří k Rusku

Především z pohledu ruských zájmů, ruského světa, ruských dějin, pak bude vše jasné. Bělorusko je součást Ruska. Nikoli Ruské federace, ale tisícileté ruské domoviny. Aktuální nezávislost na tom nic nemění: z historického hlediska jsou tři desetiletí velmi krátké období. Snadno se přehlédne i v měřítku jednoho lidského života – vždyť samotný Lukašenko vládne své zemi šestadvacet let z celé její nezávislé existence. A téměř po všechna ta léta je Lukašenkovo Bělorusko součástí unie s Ruskem. Lukašenkova volba byla okamžitá: jsme jeden velký národ; tedy abych se vyjádřil politicky korektněji – tři bratrské národy tvořící jeden velký.

A z kolika států by měl tento národ sestávat? Samozřejmě z jednoho – ale po rozpadu Sovětského svazu vzniklo patnáct nezávislých částí. Přitom nikdo v nich neměl žádnou zkušenost se státností – samozřejmě s výjimkou samotného Ruska, od něhož se všichni odtrhli. Skutečnost, že proces zpětného posbírání ruských zemí bude obtížný, byla jasná od samého začátku – ale tento úkol se poznáním jeho nesnadné realizace nestává méně důležitým. Sbíráním ztracených zemí se přirozeně zabývá Rusko – koneckonců právě Rusko jako stát představuje ruskou civilizaci, nositele a ochránce zájmů ruského světa (a všech těch národů, které chtějí být na jeho orbitu).

Je však velmi obtížné pracovat s ostatky SSSR – a nejen proto, že nepřátelé Ruska se pokoušejí od něho oddělit bývalé sovětské republiky, ale také proto, že se Rusko samo o sobě ještě plně nezotavilo ze svého vlastního kolapsu, plně si neuvědomilo vlastní soběstačnost, ještě úplně nevybudovalo spolehlivý a efektivní model svého státu. A to navzdory skutečnosti, že Rusové mají obrovskou historickou zkušenost – a smysl pro odpovědnost vůči svým předkům a potomkům. Ve zbytkových “artefaktech” SSSR nic z toho neplatí – proto se zde vytvářejí dočasné režimy vystavěné místními

národními elitami.

Zaběhlé ruské děti

Pobaltské státy se staly součástí Evropské unie – z Estonska a Lotyšska je navíc přívěšek skandinávských zemí a Litva ztratila třetinu své populace. V muslimských regionech – Střední Asii a Ázerbájdžánu – vznikly autokratické režimy doživotních prezidentů nebo dynastií (Alijevů – současný prezident Ázerbájdžánu je Ílham Alijev). Jedinou výjimkou je uměle vytvořený Kyrgyzstán rozdíraný regionálními nespokojenými.

Ani v Zakavkazsku nemají silné vlády – například Gruzie a Arménie jsou v plném slova smyslu nedotvořené státy, třebaže první ztratil část svého území a druhý uchvátil část území cizího. Přesně stejně nedotvořený stát je i Moldavsko, které zásobuje zahraničí svými pracovníky a je roztrháno mezi Ruskem a Rumunskem. Více než uměle ustanovená Ukrajina má nejtěžší osud – rozervaná bojem o moc a majetek a regionálními rozpory spadla pod vládu zkorumpovaných a protinárodních elit, které se rozhodly přivést ji na Západ.

Na tomto pozadí je Lukašenkovo Bělorusko vzorem silné státotvornosti. Navíc ruské a ve spojení s Ruskem. To je Lukašenkova zásluha – celé dnešní Bělorusko je jeho osobní výtvar, stvořený jím a pod ním. Bělorusko nemělo žádnou historickou zkušenost s vlastním státem – a Lukašenko v něm poopravil a svým způsobem nastavil sovětský model státního a sociálního zřízení. Někomu se to může líbit a jinému ne – ale máme tu příklad úspěšného budování státu. Samozřejmě přechodného – protože už samotná existence nezávislého Běloruska je přechodný jev. Proto hovořit z pohledu ruských zájmů o změně moci v Bělorusku nelze – protože Lukašenko je totéž co Bělorusko. Jde o zemi, která sice není součástí Ruské federace, ale je součástí historického Ruska.

Lukašenko je silný

Lukašenko má navíc podporu národa – možná ne 80 procent, jak ukázaly výsledky voleb (připisování hlasů nelze vyloučit – ale jejich rozsah nemůže být velký ani rozhodující), ale rozhodně za ním stojí absolutní dvoutřetinová většina. Požadavky „podřídít se vůli lidu“ a odstoupit tudíž nejsou ničím jiným než demagogií z arzenálu podobných „barevných revolucí“. Podivný soubor technologií, jejichž pomocí se protestní menšina dostane do ulic – a svrhne vládu. Ale smůla – svrhnout mohou pouze slabou a nejistou vládu. Lukašenko je silný a sebevědomý sám o sobě – a cítí odpovědnost za Bělorusko, které vytvořil. Za ním stojí velká mlčící většina – část z nich může být nespokojena s tím nebo oním Lukašenkovým jednáním, ale rozhodně nehodlá sehrát „lidovou revoluci“ a zničit svůj sociální stát.

Ale co skuteční nespokojenci a rebelové – jsou nějakí? Samozřejmě: existuje část rebelující městské mládeže a část prozápadně zaměřených obyvatel hlavního města. Leč jejich požadavky na vládu jsou vágní – především jsou „unaveni z Lukašenka, protože vládne příliš dlouhou dobu“. Nicméně většina pro něho hlasuje. Kdo tvrdí, že většina je proti, ten lže. Tady lze ukončit jakoukoli diskusi – protože v sociálně dostatečně homogenní běloruské společnosti pro to neexistují žádné důkazy. V nejlepším případě opozici podporuje asi třetina populace. Ale demonstranty fakta nezajímají – oni prostě chtějí svrhnout „diktátora“.

Předem ztracený Majdan

Tato tendence k provokacím a Majdanu byla jasná už před volbami – právě proto byl Lukašenko tak nervózní, proto věřil i v zapojení Ruska do možných provokací, přestože přesně věděl, že proti němu hraje Západ. Ano, v Rusku celá řada lidí Lukašenkovi nepřeje – a nejen mezi bývalými oligarchy,

kteří větrí běloruská aktiva, ale také mezi ruskými západníky, pro něž platí „Lukašenko – dnes, Putin – zítra“. Ale ani ruská vláda, ani drtivá část ruské společnosti nestojí proti Lukašenkovi – pouze v nedávných dnech na pozadí provokace se zadrženými ruskými občany dostali naši společní nepřátelé příležitost hrát v Rusku na podněcování nenávisti proti Lukašenkovi.

Rusko nese zvláštní odpovědnost za všechny ostatky Sovětského svazu – ale naše odpovědnost za Bělorusko je největší. Tak bylo před ukrajinským odpadlictvím a tak je tím spíše i po něm. To neznamená, že považujeme Bělorusy a Lukašenka za slabé, nerozumné, nebo dokonce za zrádce – to znamená, že je považujeme za své, stejné jako jsme my a v žádném případě je od sebe neoddělujeme.

Dva různé, byť spojenecké státy – znamenají pouhý okamžik ruských dějin. Ale dokud trvá, lidé v Bělorusku si mohou být jisti, že jim vždy přijdeme na pomoc, nedovolíme nikomu, aby mezi nás vrazil klín nebo zlomil naši jednotu.

Petr Akopov

Překlad: protiproud.cz